Збірник праць Ін-ту математики НАН України 2010, Т.7, №1, 72-93

УДК 517.5

І.В. Кальчук, У.З. Грабова
(Волинський національний університет, Луцьк)

НАБЛИЖЕННЯ (ψ, β)–ДИФЕРЕНЦІЙОВНИХ ФУНКЦІЙ МАЛОЇ ГЛАДКОСТІ ТРИГАРМОНІЙНИМИ ІНТЕГРАЛАМИ ПУАССОНА*

The problem of Kolmogorov–Nikolskii are solved on the classes of (ψ, β)–differentiable periodical functions with small smoothness on approximation by threeharmonic integrals of Poisson in uniform metric.

Розв'язано задачу Колмогорова–Нікольського на класах (ψ, β)–диференційовних періодичних функцій малої гладкості при наближенні тригармонійними інтегралами Пуассона в рівномірній метриці.

1. Постановка задачі та деякі історичні відомості. Нехай C — простір 2π-періодичних неперервних функцій, у якому норма задається рівністю $\|f\|_C = \max\limits_t |f(t)|$; L_∞ — простір 2π-періодичних вимірних істотно обмежених функцій з нормою $\|f\|_\infty = \operatorname{ess\,sup}\limits_t |f(t)|$; L — простір 2π-періодичних сумовних на періоді функцій, в якому норма задається за допомогою рівності $\|f\|_L = \|f\|_1 = \int\limits_{-\pi}^{\pi} |f(t)|dt$.

Нехай $U(\rho; x) = U_n(\rho; f; x)$ є полігармонічною функцією порядку n в одиничному крузі $|z| < 1$ $(z = \rho e^{ix})$, тобто є розв'язком рівняння

$$\Delta^n U(\rho; x) = 0, \tag{1}$$

де $\Delta = \frac{\partial^2}{\partial \rho^2} + \frac{1}{\rho}\frac{\partial}{\partial \rho} + \frac{1}{\rho^2}\frac{\partial^2}{\partial x^2}$ — оператор Лапласа в полярних координатах і $\Delta^n := \Delta\left(\Delta^{n-1}\right)$.

Розв'язок рівняння (1) із заданими граничними умовами

$$U(\rho; x)\Big|_{\rho=1} = f(x);\ \frac{\partial^k}{\partial \rho^k} U(\rho; x)\Big|_{\rho=1} = 0, \quad k = 1, 2, \ldots, n-1, \tag{2}$$

*Виконано за підтримки Державного фонду фундаментальних досліджень України (проект Ф25.1/043).

де $f(x)$ — сумовна 2π-періодична функція, далі будемо позначати $P_n(\rho;f;x) = U_n(\rho;f;x)$, $n \in N$. Згідно з формулою (3.127.5) монографії М.П. Тімана [1] розв'язок крайової задачі (1)–(2) можна записати у вигляді

$$P_n(\rho;f;x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{i=1}^{\infty} \lambda_i(\rho;n)\left(a_i \cos ix + b_i \sin ix\right),\ 0 \le \rho < 1,$$

де a_i, b_i — коефіцієнти Фур'є функції f,

$$\lambda_i\left(\rho;n\right) = \rho^i \sum_{k=0}^{n-1} \left(1-\rho^2\right)^k Q(k;i),$$

$$Q(k;i) = \frac{i(i+2)(i+4)\ldots(i+2k-2)}{k!2^k},\ i=0,1,\ldots,\ (Q(k;0)=1).$$

Поклавши $\rho = e^{-\frac{1}{\delta}}$, $\delta > 0$, величину $P_n(\rho;f;x)$ запишемо у вигляді

$$P_n(\delta;f;x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{i=1}^{\infty} \lambda_i(\delta;n)\left(a_i \cos ix + b_i \sin ix\right), \tag{3}$$

$$\lambda_i\left(\delta;n\right) = e^{-\frac{i}{\delta}} \sum_{k=0}^{n-1} \left(1-e^{-\frac{2}{\delta}}\right)^k Q(k;i).$$

При $n = 1,2,3$ з формули (3) отримуємо величини

$$P_1(\delta;f;x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{k=1}^{\infty} e^{-\frac{k}{\delta}}\left(a_k \cos kx + b_k \sin kx\right),$$

$$P_2(\delta;f;x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{k=1}^{\infty} \left(1+\frac{k}{2}(1-e^{-\frac{2}{\delta}})\right) e^{-\frac{k}{\delta}}\left(a_k \cos kx + b_k \sin kx\right),$$

$$P_3(\delta;f;x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{k=1}^{\infty} \lambda_k(\delta)\left(a_k \cos kx + b_k \sin kx\right),$$

де $\lambda_\delta(k) = \left(1+\frac{1}{4}(3-e^{-\frac{2}{\delta}})(1-e^{-\frac{2}{\delta}})k+\frac{1}{8}(1-e^{-\frac{2}{\delta}})^2k^2\right)e^{-\frac{k}{\delta}}$. Ці величини називають відповідно інтегралом Пуассона, бігармонійним інтегралом Пуассона та тригармонійним інтегралом Пуассона функції f.

О. І. Степанцем (див., наприклад, [2, 3]) введено класи періодичних функцій наступним чином.

Нехай $f(x) \in L$ і $S[f] = \frac{a_0}{2} + \sum\limits_{k=1}^{\infty} (a_k \cos kx + b_k \sin kx)$ — ряд Фур'є функції f.

Нехай, далі, $\psi(k)$ — довільна фіксована функція натурального аргументу і β — фіксоване дійсне число. Якщо ряд

$$\sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{\psi(k)} \left(a_k \cos\left(kx + \frac{\pi\beta}{2}\right) + b_k \sin\left(kx + \frac{\pi\beta}{2}\right)\right)$$

є рядом Фур'є деякої сумовної функції φ, то цю функцію називають (ψ, β)-похідною функції $f(x)$ і позначають через $f_\beta^\psi(x)$. Множину усіх функцій $f(x)$, які задовольняють таку умову, позначають через L_β^ψ. Якщо $f \in L_\beta^\psi$, і крім того, $f_\beta^\psi \in \mathfrak{N}$, де $\mathfrak{N}$ — деяка підмножина функцій із L, то записують, що $f \in L_\beta^\psi \mathfrak{N}$. Далі покладемо $L_\beta^\psi \cap C = C_\beta^\psi$ і $L_\beta^\psi \mathfrak{N} \cap C = C_\beta^\psi \mathfrak{N}$. Якщо в якості $\mathfrak{N}$ виступають множини $S_\infty^0 = \{\varphi \in L_\infty : \|\varphi\|_\infty \le 1,\ \varphi \perp 1\}$ і $S_1^0 = \{\varphi \in L_1 : \|\varphi\|_1 \le 1,\ \varphi \perp 1\}$, то множину $L_\beta^\psi S_1^0$ позначають через $L_{\beta,1}^\psi$, а множину $C_\beta^\psi S_\infty^0$ — через $C_{\beta,\infty}^\psi$.

При $\psi(k) = k^{-r},\ r > 0$, класи $C_{\beta,\infty}^\psi$ співпадають з класами $W_{\beta,\infty}^r$, введеними Б. Надем [4], і $f_\beta^\psi(x) = f_\beta^{(r)}(x)$ — (r, β)-похідна в розумінні Вейля–Надя. У випадку $\beta = r, r \in N$, класи $W_{\beta,\infty}^r$ співпадають з класами Соболєва W_∞^r, а у випадку $\beta = r + 1, r \in N$, — з класами спряжених функцій $\overline{W}_\infty^r$.

Послідовності $\psi(k)$, що входять в означення (ψ, β)-похідних, взагалі кажучи, можуть бути довільними. Але, як показав О.І. Степанець [3], в багатьох випадках можна обмежитись без істотних втрат загальності лише додатними опуклими донизу послідовностями $\psi(k)$, які задовольняють умову $\lim\limits_{k\to\infty} \psi(k) = 0$.

Будемо вважати, що послідовність $\psi(k)$ є звуженням на множину натуральних чисел функцій неперервного аргументу $t \ge 1$ з множини

$$\mathfrak{M} = \big\{\psi(t) : \psi(t) > 0, \quad \psi(t_1) - 2\psi((t_1 + t_2)/2) + \psi(t_2) \ge 0$$

$$\forall t_1, t_2 \in [1,\infty), \lim_{t\to\infty} \psi(t) = 0\big\}.$$

Як показано в [3], будь-яка сумовна (неперервна) функція f обов'язково має (ψ,β)-похідну, яка теж є сумовною (неперервною) і при цьому $\psi \in \mathfrak{M}$.

Із множини $\mathfrak{M}$ виділяють підмножини

$$\mathfrak{M}' = \big\{\psi \in \mathfrak{M} : \int\limits_1^\infty \frac{\psi(t)}{t} dt < \infty\big\},$$

$$\mathfrak{M}_0 = \big\{\psi \in \mathfrak{M} : 0 < \mu\,(\psi; t) \leq K \;\forall t \geq 1\big\},$$

де $\eta(t) = \eta\,(\psi; t) = \psi^{-1}\left(\frac{1}{2}\psi(t)\right)$, $\mu(t) = \mu(\psi; t) = \frac{t}{\eta(t)-t}$, а K — деяка стала, яка, можливо, залежить від ψ.

Дана робота присвячена вивченню асимптотичної поведінки при $\delta \to \infty$ величин

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\beta,\infty}; P_3(\delta))_C = \sup_{f \in C^{\psi}_{\beta,\infty}} \|f(x) - P_3(\delta; f; x)\|_C. \qquad (4)$$

Якщо в явному вигляді знайдено функцію $\varphi(\delta) = \varphi(\mathfrak{N}; \delta)$ таку, що при $\delta \to \infty$ $\mathcal{E}\,(\mathfrak{N}; P_3(\delta))_C = \varphi\,(\delta) + o\,(\varphi\,(\delta))$, то, слідуючи О.І. Степанцю [3, с. 198], будемо казати, що розв'язана задача Колмогорова–Нікольського для класу $\mathfrak{N}$ та тригармонійного інтеграла Пуассона в рівномірній метриці.

Апроксимативні властивості методу наближення інтегралами Пуассона на класах W^r_∞ і $\overline{W}^r_\infty, r \in N$, $W^r_{\beta,\infty}$, $r > 0$, $\beta \in R$, та $C^{\psi}_{\beta,\infty}$ досліджувались в роботах І. П. Натансона [5], О. П. Тімана [6], Б. Надя [7], Е. Л. Штарка [8], В. О. Баскакова [9, 10], Л. І. Баусова [11], К. М. Жигалла і Ю. І. Харкевича [12, 13], Т. В. Жигалло і Ю. І. Харкевича [14, 15] та ін.

Апроксимативні властивості бігармонійних інтегралів Пуассона досліджувались на класах W^r_∞, $r \in N$, $\overline{W}^r_\infty$, $r \in N \setminus \{1\}$, та $C^{\psi}_{\beta,\infty}$ в роботах С. Канієва [16], P. Pych [17], Т. І. Аманова і Л. П. Фалалєєва [18], Ю. І. Харкевича і К. М. Жигалла [19, 20] та ін.

Оцінки відхилень довільними полігармонійними інтегралами Пуассона $P_n\,(\delta; f; x)$ в метриці простору S^p, $1 \leq p < \infty$, встановлені М.П. Тіманом в монографії [1, с. 248–260].

Що ж стосується питання про апроксимативні властивості тригармонійних інтегралів Пуассона на класах (ψ,β)-диференційовних функцій з точки зору задачі Колмогорова–Нікольського, то воно до цього часу залишалось відкритим. Тому постало питання про відшукання асимптотичних рівностей для величин (4).

2. Асимптотичні рівності для верхніх меж відхилень тригармонійних інтегралів Пуассона від функцій з класів $C^{\psi}_{\beta,\infty}$. Для тригармонійного інтеграла Пуассона покладемо

$$\tau(u)=\begin{cases} \left(1-\left(1+\gamma u+\theta u^2\right)e^{-u}\right)\frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}, & 0\le u\le \frac{1}{\delta},\\ \left(1-\left(1+\gamma u+\theta u^2\right)e^{-u}\right)\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)}, & u\ge \frac{1}{\delta}, \end{cases} \tag{5}$$

де $\gamma=\frac{1}{4}(3-e^{-\frac{2}{\delta}})(1-e^{-\frac{2}{\delta}})\delta$, $\quad\theta=\frac{1}{8}(1-e^{-\frac{2}{\delta}})^2\delta^2$, а $\psi(u)$ — функція, визначена і неперервна при всіх $u\ge 1$. Не зменшуючи загальності, можемо вважати, що функція $\psi(u)$ така, що має неперервну другу похідну на $[1,\infty)$ (цей факт доведено в роботі [21, с. 64–67]).

Домовимося далі через K, K_i позначати сталі, взагалі кажучи, в різних співвідношеннях різні.

Доведення основних результатів роботи базується на такій лемі, що є аналогом леми 1 із роботи [22].

Лема. *Якщо для функції $\tau(u)$, що задана за допомогою співвідношення* (5), *її перетворення*

$$\widehat{\tau}_\beta(t)=\frac{1}{\pi}\int\limits_0^\infty \tau(u)\cos\left(ut+\frac{\beta\pi}{2}\right)du \tag{6}$$

є сумовним на всій числовій осі, то справедлива рівність

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\beta,\infty};P_3(\delta))_C=\psi(\delta)A(\tau)+O\Bigg(\psi(\delta)\int\limits_{|t|\ge\frac{\delta\pi}{2}}|\widehat{\tau}_\beta(t)|\,dt\Bigg), \tag{7}$$

де величина $A(\tau)$ визначається рівністю

$$A(\tau)=\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\infty}^{\infty}\left|\int\limits_0^\infty \tau(u)\cos\left(ut+\frac{\beta\pi}{2}\right)du\right|dt. \tag{8}$$

Переконатись в справедливості леми можна, повторюючи всі кроки доведення леми 1 із роботи [22].

Основним результатом роботи є наступне твердження.

Теорема. *Нехай $\psi \in \mathfrak{M}'_0 = \mathfrak{M}_0 \cap \mathfrak{M}'$, функція $g(u) = u^3\psi(u)$ є опукла вгору або донизу на $[b,\infty)$, $b \geq 1$. Тоді при $\delta \to \infty$ має місце рівність*

$$\mathcal{E}(C^{\psi}_{\beta,\infty}; P_3(\delta))_C = \psi(\delta)A(\tau) + O\left(\frac{1}{\delta^3} + \frac{1}{\delta^4}\int\limits_1^{\delta} u^2\psi(u)du\right), \qquad (9)$$

де величина $A(\tau)$ означається за допомогою рівності (8) *і для неї справедлива оцінка*

$$A(\tau) = \frac{2}{\pi}\left|\sin\frac{\beta\pi}{2}\right|\left(\frac{1}{6\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta} u^2\psi(u)du + \frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\delta}^{\infty}\frac{\psi(u)}{u}du\right) +$$

$$+O\left(1 + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta} u\psi(u)du\right). \qquad (10)$$

Доведення. Перевіримо виконання умов леми. Для цього покажемо сумовність на всій дійсній осі перетворення $\widehat{\tau}_{\beta}(t)$ вигляду (6), тобто збіжність інтеграла (8).

Згідно з теоремою 1 роботи Л. І. Баусова [11, с. 24] для збіжності інтеграла (8) необхідно і достатньо, щоб збігалися інтеграли

$$\int\limits_0^{\frac{1}{2}} u\,|d\tau'(u)|\,, \qquad \int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} |u-1|\,|d\tau'(u)|\,, \qquad (11)$$

$$\left|\sin\frac{\beta\pi}{2}\right|\int\limits_0^{\infty}\frac{|\tau(u)|}{u}du, \qquad \int\limits_0^{1}\frac{|\tau(1-u)-\tau(1+u)|}{u}du. \qquad (12)$$

Для оцінки першого інтеграла з (11) розіб'ємо проміжок $\left[0,\frac{1}{2}\right]$ на дві частини: $\left[0,\frac{1}{\delta}\right]$ і $\left[\frac{1}{\delta},\frac{1}{2}\right]$ $(\delta > 2)$. Враховуючи, що $\tau''(u) \geq 0$ при $u \in \left[0,\frac{1}{\delta}\right]$, а також нерівності

$$e^{-u} \leq 1, \quad e^{-u} \leq 1 - u + \frac{u^2}{2}, \quad u \geq 0, \qquad (13)$$

отримуємо співвідношення

$$\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}} u\,|d\tau'(u)| = (u\tau'(u)-\tau(u))\Big|_0^{\frac{1}{\delta}} =$$

$$= \frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}\bigg(\frac{1}{\delta}\Big(1-\gamma+\frac{1}{\delta}\,(\gamma-2\theta)+\frac{\theta}{\delta^2}\Big)e^{-\frac{1}{\delta}}-1+e^{-\frac{1}{\delta}}+\frac{\gamma}{\delta}e^{-\frac{1}{\delta}}+\frac{\theta}{\delta^2}e^{-\frac{1}{\delta}}\bigg) \leq$$

$$\leq \frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}\bigg(\frac{1}{\delta^2}(\frac{1}{2}-\theta)+\frac{1}{\delta^3}(\frac{\gamma}{2}+\theta)\bigg).$$

Враховуючи оцінки $\frac{1}{2}-\theta \leq \frac{1}{\delta}$, $\quad \frac{\gamma}{2}+\theta \leq \frac{3}{2}$, одержуємо

$$\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}} u\,|d\tau'(u)| = O\left(\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right). \tag{14}$$

Нехай тепер $u \in \left[\frac{1}{\delta},\frac{1}{2}\right]$. Покладемо

$$\tau_1(u)=\bigg(1-(1+\gamma u+\theta u^2)e^{-u}-\frac{4}{3\delta^2}u-\frac{1}{\delta}u^2-\frac{1}{6}u^3\bigg)\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)}, \tag{15}$$

$$\tau_2(u)=\left(\frac{4}{3\delta^2}u+\frac{1}{\delta}u^2\right)\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)}, \tag{16}$$

$$\tau_3(u)=\frac{1}{6}u^3\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)}, \tag{17}$$

тоді $\tau(u)=\tau_1(u)+\tau_2(u)+\tau_3(u)$ і

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u\,|d\tau'(u)| \leq \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u\,|d\tau_1'(u)| + \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u\,|d\tau_2'(u)| + \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u\,|d\tau_3'(u)|\,. \tag{18}$$

Знайдемо оцінку першого інтеграла із правої частини нерівності (18). Для цього дослідимо спочатку наступну функцію

$$\widetilde{\mu}(u)=1-(1+\gamma u+\theta u^2)e^{-u}-\frac{4}{3\delta^2}u-\frac{1}{\delta}u^2-\frac{1}{6}u^3. \tag{19}$$

Оскільки

$$\widetilde{\mu}'(u)=e^{-u}-\gamma e^{-u}+\gamma ue^{-u}-2\theta ue^{-u}+\theta u^2e^{-u}-\frac{4}{3\delta^2}-\frac{2}{\delta}u-\frac{1}{2}u^2,$$

$$\widetilde{\mu}''(u)=-e^{-u}+2\gamma e^{-u}-\gamma ue^{-u}-2\theta e^{-u}+4\theta ue^{-u}-\theta u^2e^{-u}-\frac{2}{\delta}-u,$$

$$\widetilde{\mu}(0)=0,\ \widetilde{\mu}'(0)=1-\gamma-\frac{4}{3\delta^2}<0,\ \widetilde{\mu}''(0)=-1+2\gamma-2\theta-\frac{2}{\delta}<0,$$

то можна показати, що при $u\geq 0$

$$\widetilde{\mu}(u)\leq 0,\quad \widetilde{\mu}'(u)<0,\quad \widetilde{\mu}''(u)<0. \tag{20}$$

Враховуючи (20), (13) та нерівності

$$e^{-u}\leq 1-u+\frac{u^2}{2}-\frac{u^3}{6}+\frac{u^4}{24},\quad e^{-u}\geq 1-u+\frac{u^2}{2}-\frac{u^3}{6},$$

$$e^{-u}\geq 1-u,\quad u\geq 0,$$

одержуємо

$$|\widetilde{\mu}(u)|\leq u\Big(\gamma-1+\frac{4}{3\delta^2}\Big)+u^2\Big(\frac{1}{2}-\gamma+\theta+\frac{1}{\delta}\Big)+u^3\Big(\frac{\gamma}{2}-\theta\Big)+u^4\Big(\frac{1}{24}+\frac{\theta}{2}\Big),$$

$$|\widetilde{\mu}'(u)|\leq \Big(\gamma-1+\frac{4}{3\delta^2}\Big)+\frac{u}{2}\Big(\frac{1}{2}-\gamma+\theta+\frac{1}{\delta}\Big)+3u^2\Big(\frac{\gamma}{2}-\theta\Big)+u^3\Big(\frac{1}{6}+2\theta\Big),$$

$$|\widetilde{\mu}''(u)|\leq 2\Big(\frac{1}{2}-\gamma+\theta+\frac{1}{\delta}\Big)+6u\Big(\frac{\gamma}{2}-\theta\Big)+u^2\Big(\frac{1}{2}+6\theta\Big).$$

Далі, використовуючи також оцінки

$$\gamma-1+\frac{4}{3\delta^2}\leq\frac{3}{\delta^3},\quad \frac{1}{2}-\gamma+\theta+\frac{1}{\delta}\leq\frac{3}{\delta^2},\quad \frac{\gamma}{2}-\theta\leq\frac{2}{\delta},$$

$$\frac{1}{24}+\frac{\theta}{2}\leq 1,\quad \frac{1}{2}+6\theta\leq 3,\quad \frac{1}{6}+2\theta\leq 2,$$

будемо мати

$$|\widetilde{\mu}(u)|\leq\frac{3}{\delta^3}u+\frac{3}{\delta^2}u^2+\frac{2}{\delta}u^3+u^4, \tag{21}$$

$$|\widetilde{\mu}'(u)| \leq \frac{3}{\delta^3} + \frac{3}{2\delta^2}u + \frac{6}{\delta}u^2 + 2u^3, \tag{22}$$

$$|\widetilde{\mu}''(u)| \leq \frac{6}{\delta^2} + \frac{12}{\delta}u + 3u^2. \tag{23}$$

Згідно з рівностями (15), (19) при $u \geq \frac{1}{\delta}$

$$|d\tau_1'(u)| \leq \left(|\widetilde{\mu}(u)|\frac{\delta^2\psi''(\delta u)}{\psi(\delta)} + 2|\widetilde{\mu}'(u)|\frac{\delta|\psi'(\delta u)|}{\psi(\delta)} + |\widetilde{\mu}''(u)|\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)}\right) du.$$

Тоді з урахуванням співвідношень (21)–(23), отримуємо

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_1'(u)| \leq \frac{1}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} \Big(\frac{3}{\delta^3}u^2 + \frac{3}{\delta^2}u^3 + \frac{2}{\delta}u^4 + u^5\Big)\delta^2\psi''(\delta u)du +$$
$$+ \frac{2}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} \Big(\frac{3}{\delta^3}u + \frac{3}{2\delta^2}u^2 + \frac{6}{\delta}u^3 + 2u^4\Big)\delta|\psi'(\delta u)|du +$$
$$+ \frac{1}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} \Big(\frac{6}{\delta^2}u + \frac{12}{\delta}u^2 + 3u^3\Big)\psi(\delta u)du.$$

Проінтегруємо перший інтеграл в правій частині останньої нерівності частинами та застосуємо теореми 3.12.1 та 3.16.1 роботи [3], дістанемо

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_1'(u)| \leq K_1 + \frac{K_2}{\delta^4\psi(\delta)} + \frac{K_3}{\delta^4\psi(\delta)} \int\limits_1^{\delta} u^3\psi(u)du. \tag{24}$$

Для оцінки інтеграла із правої половини (24) розіб'ємо проміжок інтегрування $[1,\delta]$ на дві частини: $[1,b]$ і $[b,\delta]$, $\delta > b$.

Оскільки функція $g(u) = u^3\psi(u)$ є неперервною на $[1,b]$, а отже, обмеженою, то

$$\frac{1}{\delta^4\psi(\delta)} \int\limits_1^{b} u^3\psi(u)du \leq \frac{K}{\delta^4\psi(\delta)}. \tag{25}$$

Далі, функція $g(u) = u^3\psi(u)$ є опукла вгору або донизу при $u \geq b$, тому має місце оцінка

$$\frac{1}{\delta^4\psi(\delta)} \int\limits_b^\delta u^3\psi(u)du \leq K_1 + \frac{K_2}{\delta^3\psi(\delta)}. \tag{26}$$

З урахуванням (25) і (26), із (24) отримуємо

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_1'(u)| = O\left(1 + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right). \tag{27}$$

Оцінимо другий інтеграл з правої частини нерівності (18). Оскільки при $u \geq \frac{1}{\delta}$, згідно з рівністю (16),

$$\tau_2''(u) = \left(\frac{4}{\delta^2}u + \frac{1}{\delta}u^2\right)\frac{\delta^2\psi''(\delta u)}{\psi(\delta)} + 2\left(\frac{4}{\delta^2} + \frac{2}{\delta}u\right)\frac{\delta\psi'(\delta u)}{\psi(\delta)} + \frac{2}{\delta}\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)},$$

то

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_2'(u)| \leq \frac{\delta^2}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} \left(\frac{4}{\delta^2}u^2 + \frac{1}{\delta}u^3\right)\psi''(\delta u)du +$$

$$+\frac{2\delta}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} \left(\frac{4}{\delta^2}u + \frac{2}{\delta}u^2\right)|\psi'(\delta u)|du + \frac{2}{\delta\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u\psi(\delta u)du.$$

Далі, інтегруємо частинами перший інтеграл в правій частині останньої нерівності та застосовуємо теореми 3.12.1 та 3.16.1 із роботи [3], одержимо

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_2'(u)| \leq \frac{K_1}{\delta^2} + \frac{K_2}{\delta} + \frac{K_3}{\delta^3\psi(\delta)} + \frac{K_4}{\delta^3\psi(\delta)} \int\limits_1^\delta u\psi(u)du.$$

Отже, має місце оцінка

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_2'(u)| = O\bigg(\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta} u\psi(u)du\bigg). \tag{28}$$

Оцінимо тепер третій інтеграл з правої частини нерівності (18). Для цього проміжок інтегрування $\left[\frac{1}{\delta}, \frac{1}{2}\right]$ розіб'ємо на дві частини: $\left[\frac{1}{\delta}, \frac{b}{\delta}\right]$ та $\left[\frac{b}{\delta}, \frac{1}{2}\right]$, $\delta > 2b$.

Згідно з (17) $\tau_3''(u) = u\frac{\psi(\delta u)}{\psi(\delta)} + u^2\frac{\delta\psi'(\delta u)}{\psi(\delta)} + \frac{u^3}{6}\frac{\delta^2\psi''(\delta u)}{\psi(\delta)}$, тоді

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u|d\tau_3'(u)| \leq \frac{\delta^2}{6\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u^4\psi''(\delta u)du + \frac{\delta}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u^3|\psi'(\delta u)|du +$$

$$+\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u^2\psi(\delta u)du.$$

Інтегруючи частинами перший інтеграл в правій частині останньої нерівності та застосовуючи теореми 3.12.1 та 3.16.1 із роботи [3], отримуємо

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u|d\tau_3'(u)| \leq \frac{K_1}{\delta^3\psi(\delta)} + \frac{K_2}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u^2\psi(\delta u)du \leq \frac{K_1}{\delta^3\psi(\delta)} +$$

$$+\frac{K_2\psi(1)}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u^2du = \frac{K_3}{\delta^3\psi(\delta)}.$$

Отже, має місце оцінка

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\frac{b}{\delta}} u|d\tau_3'(u)| = O\left(\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right). \tag{29}$$

З (17) та опуклості функції $g(u) = u^3\psi(u)$ випливає, що

$$\int\limits_{\frac{b}{\delta}}^{\frac{1}{2}} u|d\tau_3'(u)| = \left|\int\limits_{\frac{b}{\delta}}^{\frac{1}{2}} ud\tau_3'(u)\right| = O\left(1 + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right). \tag{30}$$

Із співвідношень (14), (18), (27)–(30), остаточно одержимо

$$\int\limits_0^{\frac{1}{2}} u|d\tau'(u)| = O\biggl(1 + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta} u\psi(u)du\biggr). \tag{31}$$

Оцінимо тепер другий інтеграл з (11). При $u \in [\frac{1}{\delta}, \infty)$

$$\psi(\delta)d\tau'(u) = \Bigl(e^{-u}((2\gamma - 2\theta - 1) + u(4\theta - \gamma) - \theta u^2)\psi(\delta u) +$$

$$+ 2e^{-u}((1-\gamma) + u(\gamma - 2\theta) + \theta u^2)\delta\,|\psi'(\delta u)| +$$

$$+ (1 - (1 + \gamma u + \theta u^2)e^{-u})\delta^2\psi''(\delta u)\Bigr)du. \tag{32}$$

Враховуючи (32) та властивості функції $\psi \in \mathfrak{M}$, одержуємо, що

$$\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} |u - 1|\,|d\tau'(u)| \le \int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} u|d\tau'(u)| \le$$

$$\le \frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} ue^{-u}((2\gamma - 2\theta - 1) + u(4\theta - \gamma) - \theta u^2)\psi(\delta u)du +$$

$$+ \frac{2}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} ue^{-u}((1-\gamma) + u(\gamma - 2\theta) + \theta u^2)\delta|\psi'(\delta u)|du +$$

$$+ \frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} u(1 - (1 + \gamma u + \theta u^2)e^{-u})\delta^2\psi''(\delta u)du. \tag{33}$$

Оскільки при $u \ge 0$ мають місце оцінки:

$$1 - (1 + \gamma u + \theta u^2)e^{-u} \le 1, \tag{34}$$

$$ue^{-u}((1-\gamma) + u(\gamma - 2\theta) + \theta u^2) \le 2,$$

$$(2\gamma - 2\theta - 1) + u(4\theta - \gamma) - \theta u^2 \le 8, \tag{35}$$

і $\psi(\delta u) \leq \psi(\delta/2)$ при $u \in [\frac{1}{2}, \infty)$, $\quad \delta \geq 2,\quad$ то з (33) отримуємо

$$\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} |u-1|\,|d\tau'(u)| \leq \frac{\delta^2}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} u\psi''(\delta\psi u)du +$$

$$+\frac{4\delta}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} |\psi'(\delta u)|du + \frac{8\psi(\delta/2)}{\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} ue^{-u}du. \tag{36}$$

Інтегруємо частинами перший інтеграл в правій частині нерівності (36) та застосовуємо теореми 3.12.1 та 3.16.1 із роботи [3], тоді одержуємо

$$\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty} |u-1||d\tau'(u)| = O(1). \tag{37}$$

Для оцінки першого інтеграла з (12) розіб'ємо проміжок інтегрування $[0, \infty)$ на три частини: $[0, \frac{1}{\delta}]$, $[\frac{1}{\delta}, 1]$ та $[1, \infty)$. Враховуючи, що $\tau''(u) \geq 0$ на $[0, \frac{1}{\delta}]$, та використовуючи співвідношення (5) і нерівність

$$1 - e^{-u} - \gamma ue^{-u} - \theta u^2 e^{-u} \leq \frac{2}{\delta^2}u + \frac{2}{\delta}u^2 + u^3, \quad u \geq 0, \tag{38}$$

отримуємо

$$\int\limits_{0}^{\frac{1}{\delta}} \frac{|\tau(u)|}{u}du = \frac{\psi(1)}{\psi(\delta)} \int\limits_{0}^{\frac{1}{\delta}} (1 - e^{-u} - \gamma ue^{-u} - \theta u^2 e^{-u})\frac{du}{u} \leq$$

$$\leq \frac{\psi(1)}{\psi(\delta)} \int\limits_{0}^{\frac{1}{\delta}} \left(\frac{2}{\delta^2} + \frac{2}{\delta}u + u^2\right) du \leq \frac{K}{\delta^3\psi(\delta)}. \tag{39}$$

Далі, із формул (5), (19), (21) випливають співвідношення

$$\Bigg| \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1} \frac{\tau(u)}{u}du - \frac{4}{3\delta^2\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1} \psi(\delta u)du - \frac{1}{\delta\psi(\delta)} \int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1} u\psi(\delta u)du -$$

$$-\frac{1}{6\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1}u^2\psi(\delta u)du\Bigg|\le\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1}\frac{|\widetilde{\mu}(u)|}{u}\psi(\delta u)du\le$$

$$\le\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1}\left(\frac{3}{\delta^3}+\frac{3}{\delta^2}u+\frac{2}{\delta}u^2+u^3\right)\psi(\delta u)du=O\left(1+\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right).$$

Звідси

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1}\frac{|\tau(u)|}{u}du=\frac{4}{3\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}\psi(u)du+\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}u\psi(u)du+$$

$$+\frac{1}{6\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}u^2\psi(u)du+O\left(1+\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\right). \tag{40}$$

Із співвідношення (5), враховуючи, що функція $\psi(u)$ є спадна при $u\ge 1$, отримуємо

$$\left|\int\limits_{1}^{\infty}\frac{\tau(u)}{u}-\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\delta}^{\infty}\frac{\psi(u)}{u}du\right|\le\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\infty}\frac{e^{-u}(1+\gamma u+\theta u^2)}{u}\psi(\delta u)du\le$$

$$\le\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\infty}\left(\frac{e^{-u}}{u}+\gamma e^{-u}+\theta u e^{-u}\right)\psi(\delta u)du\le K. \tag{41}$$

Із співвідношень (39)–(41), враховуючи, що

$$\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}\psi(u)du\le\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}u\psi(u)du\le\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}u^2\psi(u)du$$

і $\lim\limits_{\delta\to\infty}\int\limits_{1}^{\delta}u\psi(u)du\ge K$, будемо мати

$$\int\limits_{0}^{\infty}\frac{|\tau(u)|}{u}du=\frac{1}{6\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta}u^2\psi(u)du+\frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{\delta}^{\infty}\frac{\psi(u)}{u}du+$$

$$+O\left(1+\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta}u\psi(u)du\right). \qquad (42)$$

Оцінимо тепер другий інтеграл з (12). Аналогічно до формули (39) роботи [23], можна показати, що для функції $\tau(u)$, заданої за допомогою співвідношення (5), для всіх $\psi\in\mathfrak{M}_0$ має місце рівність

$$\int\limits_0^1\frac{|\tau(1-u)-\tau(1+u)|}{u}du=\int\limits_0^1\frac{|\lambda(1-u)-\lambda(1+u)|}{u}du+O(H(\tau)), \quad (43)$$

де $H(\tau)$ означається за допомогою рівності

$$H(\tau)=|\tau(0)|+|\tau(1)|+\int\limits_0^{\frac{1}{2}}u\,|d\tau'(u)|+\int\limits_{\frac{1}{2}}^{\infty}|u-1|\,|d\tau'(u)|,$$

а $\lambda(u)=(1+\gamma u+\theta u^2)e^{-u}$. Використовуючи те, що

$$\int\limits_0^1|\lambda(1-u)-\lambda(1+u)|\frac{du}{u}=\int\limits_0^1|e^{-1+u}-e^{-1-u}+\gamma(1-u)e^{-1+u}-$$

$$-\gamma(1+u)e^{-1-u}+\theta(1-u)^2e^{-1+u}-\theta(1+u)^2e^{-1-u}|\frac{du}{u}=O(1),$$

а також співвідношення (31), (37), (43), матимемо:

$$\int\limits_0^1\frac{|\tau(1-u)-\tau(1+u)|}{u}du=O\left(1+\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^{\delta}u\psi(u)du\right). \qquad (44)$$

Таким чином, застосовуючи теорему 1 із роботи Л. І. Баусова [11, с. 24], приходимо до висновку, що перетворення $\widehat{\tau}_\beta(t)$ функції $\tau(u)$, заданої у вигляді (5), сумовне на всій числовій осі. І тому, згідно з лемою, справедлива рівність (7). Із нерівностей (2.14) і (2.15) роботи Л. І. Баусова [11, с. 24] з урахуванням формул (31), (37), (42) і (44) отримуємо співвідношення (10).

Оцінимо залишковий член в правій частині рівності (7), представивши перетворення $\widehat{\tau}_\beta(t)$ вигляду (6) в такий спосіб:

$$\widehat{\tau}_\beta(t)=\frac{1}{\pi}\left(\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}}+\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\infty}\right)\tau(u)\cos\left(ut+\frac{\beta\pi}{2}\right)du. \tag{45}$$

Двічі інтегруючи частинами обидва інтеграли з (45) та беручи до уваги, що $\tau(0)=0$ і $\lim\limits_{u\to\infty}\tau(u)=\lim\limits_{u\to\infty}\tau'(u)=0$, одержуємо

$$\widehat{\tau}_\beta(t)=-\frac{1}{\pi t^2}\Bigg((1-\gamma)\frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}\cos\frac{\beta\pi}{2}+$$

$$+\frac{\delta\psi'(1)}{\psi(\delta)}\Big(1-(1+\frac{\gamma}{\delta}+\frac{\theta}{\delta^2})e^{-\frac{1}{\delta}}\Big)\cos\Big(\frac{t}{\delta}+\frac{\beta\pi}{2}\Big)+$$

$$+\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}}\tau''(u)\cos\Big(ut+\frac{\beta\pi}{2}\Big)+\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{\infty}\tau''(u)\cos\Big(ut+\frac{\beta\pi}{2}\Big)\Bigg).$$

З останнього співвідношення, з урахуванням (38) та нерівності $1-\gamma\leq\frac{2}{\delta^2}$, дістаємо

$$\left|\widehat{\tau}_\beta(t)\right|\leq\frac{K_1}{t^2\delta^2\psi(\delta)}+\frac{1}{\pi t^2}\left(\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}}+\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1}+\int\limits_1^{\infty}\right)|\tau''(u)|du. \tag{46}$$

Знайдемо оцінки інтегралів з правої частини співвідношення (46). Враховуючи, що $\tau''(u)\geq 0$ при $u\in[0,\frac{1}{\delta}]$ та що має місце нерівність (38), отримуємо

$$\int\limits_0^{\frac{1}{\delta}}|\tau''(u)|du=\frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}e^{-\frac{1}{\delta}}\left((1-\gamma)+\frac{\gamma-2\theta}{\delta}+\frac{\theta}{\delta^2}\right)-\frac{\psi(1)}{\psi(\delta)}(1-\gamma)=$$

$$=O\left(\frac{1}{\delta^2\psi(\delta)}\right). \tag{47}$$

Нехай $u \in [\frac{1}{\delta}, 1]$. Міркуючи так само як і при оцінюванні першого інтеграла з (11) на проміжку $[\frac{1}{\delta}, \frac{1}{2}]$, можна показати, що справедлива оцінка

$$\int\limits_{\frac{1}{\delta}}^{1} |\tau''(u)|du = O\biggl(1 + \frac{1}{\delta^2\psi(\delta)} + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta} u^2\psi(u)du\biggr). \tag{48}$$

Нехай тепер $u \in [1, \infty)$. Використовуємо співвідношення (32), тоді отримуємо

$$\int\limits_{1}^{\infty} |\tau''(u)|du \leq \frac{1}{\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\infty} e^{-u}((2\gamma - 2\theta - 1) + u(4\theta - \gamma) - \theta u^2)\psi(\delta u)du +$$

$$+\frac{2\delta}{\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\infty} e^{-u}((1-\gamma) + u(\gamma - 2\theta) + \theta u^2)|\psi'(\delta u)|du +$$

$$+\frac{\delta^2}{\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\infty}(1 - (1 + \gamma u + \theta u^2)e^{-u})\psi''(u)du.$$

Після цього, враховуючи нерівності (34), (35) і те, що при $u \geq 1$

$$e^{-u}((1-\gamma) + u(\gamma - 2\theta) + \theta u^2) \leq 2, \quad \psi(\delta u) \leq \psi(\delta),$$

можна переконатися, що

$$\int\limits_{1}^{\infty} |\tau''(u)|du \leq K. \tag{49}$$

Об'єднуємо формули (47)–(49) із (46), одержуємо

$$\bigl|\widehat{\tau}_\beta(t)\bigr| = O\biggl(\frac{1}{\delta^2\psi(\delta)} + \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_{1}^{\delta} u^2\psi(u)du\biggr)\frac{1}{t^2}.$$

Звідси

$$\int\limits_{|t|\geq\frac{\delta\pi}{2}} |\widehat{\tau}_\beta(t)|dt = O\bigg(\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)} + \frac{1}{\delta^4\psi(\delta)}\int\limits_1^\delta u^2\psi(u)du\bigg). \qquad (50)$$

Із співвідношень (50) та (7) випливає, що має місце рівність (9). Теорему доведено.

Наслідок 1. *Якщо виконуються умови теореми,* $\sin\frac{\beta\pi}{2} \neq 0$ *і* $\lim\limits_{t\to\infty}\alpha(t) = \infty$, *де* $\alpha(t) = \frac{\psi(t)}{t|\psi'(t)|}$, *то при* $\delta \to \infty$ *має місце асимптотична рівність*

$$\mathcal{E}\left(C^\psi_{\beta,\infty}; P_3(\delta)\right)_C = \frac{2}{\pi}\Big|\sin\frac{\beta\pi}{2}\Big|\int\limits_\delta^\infty \frac{\psi(u)}{u}du + O\left(\psi(\delta)\right). \qquad (51)$$

Доведення. Якщо $\psi \in \mathfrak{M}_0'$ і $\lim\limits_{t\to\infty}\alpha(t) = \infty$, то для довільного $\varepsilon > 0$ знайдеться таке $u_0 \geq 1$, що при $u > u_0$ $(u^\varepsilon\psi(u))' > 0$, тобто функція $u^\varepsilon\psi(u)$ зростає, починаючи з деякого числа u_0 і $\lim\limits_{u\to\infty}u^\varepsilon\psi(u) = \infty$. А тому, при достатньо великих δ і $0 < \varepsilon < 3$

$$\frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^\delta u^2\psi(u)du = \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^\delta \frac{u^{\varepsilon+2}\psi(u)}{u^\varepsilon}du \leq$$

$$\leq \frac{\delta^\varepsilon\psi(\delta)}{\delta^3\psi(\delta)}\int\limits_1^\delta u^{2-\varepsilon}du = O(1). \qquad (52)$$

Використовуючи правило Лопіталя і те, що $\lim\limits_{t\to\infty}\alpha(t) = \infty$, маємо

$$\lim_{x\to\infty}\frac{\int\limits_x^\infty \frac{\psi(u)}{u}du}{\psi(x)} = \lim_{x\to\infty}\frac{\psi(x)}{x|\psi'(x)|} = \infty. \qquad (53)$$

Тепер враховуємо, що

$$\frac{1}{\delta^3} + \frac{1}{\delta^4}\int\limits_1^\delta u^2\psi(u)du = o(\psi(\delta)), \qquad (54)$$

а також співвідношення (52) та (53), тоді із (9), (10) отримуємо (51).

Прикладом функцій, які задовольняють умови наслідку 1 є функції вигляду $\psi(u) = \frac{1}{\ln^\alpha(u+K)}$, де $\alpha > 1$, $K > 0$.

Наслідок 2. *Нехай* $\psi \in \mathfrak{M}_0$, $\sin\frac{\beta\pi}{2} \neq 0$, *функція* $u^3\psi(u)$ *є опукла вгору або донизу на* $[b,\infty), b \geq 1$, *та існує* $\lim\limits_{t\to\infty}\alpha(t)$, *де* $\alpha(t) = \frac{\psi(t)}{t|\psi'(t)|}$, *і*

$$\lim_{u\to\infty} u^3\psi(u) = \infty, \tag{55}$$

$$\lim_{\delta\to\infty} \frac{1}{\delta^3\psi(\delta)} \int\limits_1^\delta u^2\psi(u)du = \infty, \tag{56}$$

тоді при $\delta \to \infty$ *має місце асимптотична рівність*

$$\mathcal{E}\left(C^\psi_{\beta,\infty}; P_3(\delta)\right)_C = \frac{1}{3\pi}\left|\sin\frac{\beta\pi}{2}\right|\frac{1}{\delta^3}\int\limits_1^\delta u^2\psi(u)du + O\left(\psi(\delta)\right). \tag{57}$$

Доведення. Якщо функція ψ задовольняє умови (55) і (56), то використовуючи правило Лопіталя, маємо

$$\lim_{x\to\infty}\frac{\int\limits_1^x u^2\psi(u)du}{x^3\psi(x)} = \lim_{x\to\infty}\frac{x^2\psi(x)}{3x^2\psi(x)+x^3\psi'(x)} = \frac{1}{3+\lim\limits_{x\to\infty}\frac{x\psi'(x)}{\psi(x)}} = \infty.$$

Звідси випливає

$$\lim_{x\to\infty}\frac{x\psi'(x)}{\psi(x)} = -3. \tag{58}$$

Враховуючи (53) та (58), одержуємо, що $\int\limits_\delta^\infty \frac{\psi(u)}{u}du = O(\psi(\delta))$.

Використовуючи останню оцінку та співвідношення (9), (10), (54)–(56), отримуємо (57).

Відмітимо, що умови наслідку 2 задовольняють, наприклад, функції вигляду $\psi(u) = \frac{1}{u^3}\ln^\alpha(u+K), K > 0, \alpha > 0$.

Наслідок 3. *Нехай* $\psi \in \mathfrak{M}_0$, $\sin\frac{\beta\pi}{2} \neq 0$, *функція* $u^3\psi(u)$ *є опукла донизу на* $[b,\infty), b \geq 1$, *і*

$$\lim_{u\to\infty} u^3\psi(u) = K < \infty, \tag{59}$$

$$\lim_{\delta\to\infty} \int\limits_1^{\delta} u^2\psi(u)du = \infty, \tag{60}$$

тоді при $\delta \to \infty$ має місце асимптотична рівність

$$\mathcal{E}\left(C^{\psi}_{\beta,\infty}; P_3(\delta)\right)_C = \frac{1}{3\pi}\left|\sin\frac{\beta\pi}{2}\right|\frac{1}{\delta^3}\int\limits_1^{\delta} u^2\psi(u)du + O\left(\frac{1}{\delta^3}\right). \tag{61}$$

Доведення. Оскільки функція $u^3\psi(u)$ опукла донизу на проміжку $[b, \infty)$, $b \geq 1$, та задовольняє умову (59), то можемо зробити висновок, що вона монотонно спадає при $u \geq b$. Отже, при $\delta > b$ будемо мати

$$\int\limits_{\delta}^{\infty} \frac{\psi(u)}{u}du = \int\limits_{\delta}^{\infty} \frac{u^3\psi(u)}{u^4}du \leq \delta^3\psi(\delta)\int\limits_{\delta}^{\infty}\frac{1}{u^4}du = O(\psi(\delta)),$$

$$\psi(\delta) = O\Big(\frac{1}{\delta^3}\Big).$$

Використовуючи останні оцінки та співвідношення (9), (10), (59) та (60) отримуємо (61).

Прикладом функцій ψ, для яких має місце наслідок 3, є функції вигляду $\psi(u) = \frac{1}{u^3}\operatorname{arctg}^{-1} u$, $\psi(u) = \frac{1}{u^3}(K + e^{-u})$, $\psi(u) = \frac{1}{u^3\ln^{\alpha}(u+K)}$, $K > 0$, $0 \leq \alpha \leq 1$.

Зокрема, коли $\psi(u) = \frac{1}{u^3}$, то із (61) одержуємо асимптотичну рівність

$$\mathcal{E}\left(W^3_{\beta,\infty}; P_3(\delta)\right)_C = \frac{1}{3\pi}\left|\sin\frac{\beta\pi}{2}\right|\frac{\ln\delta}{\delta^3} + O\left(\frac{1}{\delta^3}\right),\ \delta\to\infty.$$

Звідси при $\beta = 3$

$$\mathcal{E}\left(W^3_{\infty}; P_3(\delta)\right)_C = \frac{1}{3\pi}\frac{\ln\delta}{\delta^3} + O\left(\frac{1}{\delta^3}\right),\ \delta\to\infty.$$

Слід відмітити, що при виконанні умов наслідків 1–3 рівності (51), (57) та (61) дають розв'язок задачі Колмогорова–Нікольського для тригармонійних інтегралів Пуассона на класах $C^{\psi}_{\beta,\infty}$ в рівномірній метриці, коли функції ψ мають незначну швидкість спадання до нуля.

1. *Тиман М.Ф.* Аппроксимация и свойства периодических функций. — Київ: Наукова думка, 2009. — 376 с.
2. *Степанец А.И.* Классификация и приближение периодических функций. — Киев: Наук. думка, 1987. — 268 с.
3. *Степанец А.И.* Методы теории приближения. — Киев: Ин-т математики НАН Украны, 2002. — Ч.I. — 427 с.
4. *Nagy B.* Über gewisse Extremalfragen bei transformierten trigonometrischen Entwicklungen. I // Berichte Acad. d. Wiss. — Leipzig, 1938. — **90**. — S. 103–134.
5. *Натансон И.П.* О порядке приближения непрерывной 2π-периодической функции при помощи ее интеграла Пуассона // Докл. АН СССР. — 1950. — **72**, № 1 — С. 11–14.
6. *Тиман А.Ф.* Точная оценка остатка при приближении периодических дифференцируемых функций интегралами Пуассона // Докл. АН СССР. — 1950. — **74**, № 1 — С. 17–20.
7. *Sz.–Nagy B.* Sur l'ordre de l'approximation d'une fonction par son intégrale de Poisson // Acta Math. Acad. Sci Hungar. — 1950. — **1**. — P. 183–188.
8. *Штарк Э.Л.* Полное асимптотическое разложение для верхней грани уклонения функций из Lip1 от их сингулярного интеграла Абеля–Пуассона // Мат. заметки. — 1973. — **13**, № 1. — С. 21–28.
9. *Баскаков В. А.* О некоторых свойствах операторов типа операторов Абеля–Пуассона // Мат. заметки. — 1975. — **17**, № 2. — С. 169–180.
10. *Баскаков В. А.* Асимптотические оценки приближения сопряжённых функций сопряжёнными интегралами Абеля–Пуассона // Применение функционального анализа в теории приближений. — Калинин: 1975. Вып. 5. — С. 14–20.
11. *Баусов Л.И.* Линейные методы суммирования рядов Фурье с заданными прямоугольными матрицами. I //Изв. вузов. — 1965. — **46**, № 3. —С. 15–31.
12. *Жигалло К. М., Харкевич Ю. І.* Повна асимптотика відхилення від класу диференційовних функцій множини їх гармонійних інтегралів Пуассона // Укр. мат. журн. — 2002. — **54**, № 1. — С. 43–52.
13. *Жигалло К. М., Харкевич Ю. І.* Наближення спряжених диференційовних функцій їх інтегралами Абеля–Пуассона // Укр. мат. журн. — 2009. — **61**, № 1. — С. 73–82.
14. *Жигалло Т.В., Харкевич Ю.І.* Наближення (ψ, β)-диференційовних функцій інтегралами Пуассона у рівномірній метриці // Укр. мат. журн. — 2009. — **61**, № 11. — С. 1612–1629.

15. *Жигалло Т.В., Харкевич Ю.І.* Наближення функцій з класу $C^{\psi}_{\beta,\infty}$ інтегралами Пуассона у рівномірній метриці // Укр. мат. журн. — 2009. — **61**, № 12. — С. 1497–1515.

16. *Каниев С.* Об уклонении бигармонических в круге функций от их граничных значений // Докл. АН СССР. — 1963. — **153**, № 5. — С. 995–998.

17. *Pych P.* On a biharmonic function in unit dise // Ann. pol. math. — 1968. — **20**, № 3. — P. 203–213.

18. *Аманов Т.И, Фалалеев Л.П.* Приближение дифференцируемых функций операторами типа Абеля–Пуассона // 5-е Советско–Чехословацкое совещание по применению методов теории функций и функционального анализа к задачам математической физики (Алма–Ата, 1976): Тр. совещания. — Новосибирск, 1979. — С. 13–16.

19. *Жигалло К.М., Харкевич Ю.І.* Наближення диференційовних періодичних функцій їх бігармонійними інтегралами Пуассона // Укр. мат. журн. — 2002. — **54**, № 9. — С. 1213–1219.

20. *Жигалло К.М., Харкевич Ю.І.* Наближення спряжених диференційовних функцій бігармонічними інтегралами Пуассона // Укр. мат. журн. — 2009. — **61**, № 3. — С. 333–345.

21. *Кальчук І. В.* Наближення диференційовних функцій лінійними методами підсумовування їх рядів та інтегралів Фур'є: Дис. ... канд. фіз.-мат. наук. — Луцьк, 2007. — 131 с.

22. *Рукасов В.И.* Приближение периодических функций линейными средними их рядов Фурье. — Киев, 1983. — 55 с. — (Препр. / АН УССР. Ин-т математики; 83.62).

23. *Харкевич Ю. І., Кальчук І. В.* Наближення (ψ, β)-диференційовних функцій інтегралами Вейєрштрасса // Укр. мат. журн. — 2007. — **59**, № 7. — С. 953–978.